

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben
minden hó 15-én és 30-án.

Előfizetési ár:

Egy évre . . . . . 2 frt
Félévre . . . . . 1 frt
Egyes szám ára 10 kr.

Szerkesztő és laptulajdonos:

Dr. Komlóssy Ferencz.

Főmunkatárs: **Zelliger Vilmos.**

Az előfizetések, valamint a lap
szellemi részét illető közlemé-
nyek a „Népznevelő” szerkesz-
tőségére címezve Budapestre
(VI. Ersek-utca 2. szám)
küldendők.

TARTALOM: A karácsonyi isk. ünnepélyekről. Szokoly Istvántól. — Rotterdami Erasmus. — Közoktatásunk állapota. B.-tól. — Tárca: Óra előtt — óra után. Cenner Lajostól. — Irod. és művészet. — Vegyes. — Tanügyi tájékoztató. — Előfizetési felhívás.

A karácsonyi isk. ünnepélyekről.

A letűnt gyermekkor kedves világába vezettek vissza, kedves olvasó! Emlékszel-e, midőn tanítók névünnepe csokor, vagy más értékes ajándékkal járultatok eléje? hogy az iránta érzett hálát és szeretetet eképen nyilvánítottátok. Mikor talán te voltál a szónok szent félelemmel, remegő kebelrel . . .

Emlékszel-e az elmúlt ünnepélyes vizsgákra, midőn szüleid, a jó lelkű esperes és a vendégköszoru éber figyelme mellett, remegve mondtátok el feleleteiteket; annak végeztével — a hozzátok intézett buzdító szavak, — nem úgy tűnik-e fel előtted, mintha még most is hangzanának? . . . És ha talán az elsők között voltál, ki jutalomban részesült, örültél-e az életben jobban és nemesebben, mint azon ünnepélyes pillanatban? Emlékszel-e még azon szép karácsonyi ünnepélyre, melyet a jó lelkű, most már talán porladozó tanítód, egyes nemeslelkűek támogatása mellett, rendezett számotokra? . . .

Lelki szemeid előtt nem látod-e most is azt a ragyogó, fényes karácsonyfát és azt a kedves ajándékot, melyet túlaradó boldogsággal vettél át a drága kezektől? Nincs-e előtted az a szegény gyermek, kit a könyörület és jó szív ruhával látott el ily alkalommal? En úgy hiszem, igen! Oh, hogynem emlékeznél mind ezekre! hiszen talán ép ezen emlékek befolyása alatt lettél emberszerető és könyörületes a szenvedők iránt, lelkesedni tudó a jó és szépért; szent félelemmel eltelve a vallás és szent iránt?

De nemesak te, hanem az egész emberiség java, ezen emlékektől áthatva, építi a szeretet házait: iskolát, néma-intézetet, kórodát, stb. és törli le a szenvedő nyomorban küzdők könnyeit; ez állítja fel az emlékeket dícső nagyjainknak és ad lelkesedést és türelmet az élet küzdelmei között.

Ha ily emlékeket plántáltak szívünkbe és ily örömmel édesíték gyermeki napjainkat azok, kik talán már porladnak. — de emlékeket hálával őrzi a kegyelet, — nem-e, mintegy kötelességünk ne-

künk is, hogy a szép, dícső és nagy eszmék iránti lelkesültséget honosítsuk meg mi is azok szívében, kik a jövő kor megteremtői lesznek?

Hogy e cél elérhessük, tartsunk iskolai ünnepélyeket.

A sok közül csak egyet akarok leírni, mit a legkisebb faluban is, némi fáradsággal keresztül vihetünk. Ez a karácsonyi ünnepély. Leírom a módját, próbáljátok meg, kedves pályatársak és fáradságtok — biztosra veszem — nem lesz sikertelen!

Pár héttel a karácsony előtt megkezdem a karácsonyi énekek tanítását, mintegy hat-nyolcztat; kiválasztom az olvasókönyvekből az idevágó költeményeket és kiosztom betanulás végett, ugy azonban, hogy a szavalk közt minden osztály nem szerint is képviselve legyen. Az ünnepély közeledtével egy-két hét előtt megkezdem a gyűjtést. Elmegyek házról-házra, de erre csak első évben volt szükség; később csak tudtul kellett adnom akaratomat s az adományt mindenki lakásomra hozta. Az összeggel tisztába jövén, elkészitem a költségvetést.

Községem alig 5—600 lelket számlálván, a begyűlt összeg 8—10 frt közt váltakozik. Ebből külön teszek 2 frtot a két karácsonyfa (fiúk és leányok számára) beszerzésére és földszítésére, a melyhez szükségesek: 10—15 iv szines papiros, különféle színben, lánczoknak; kis viaszgyertyácskák, mézes báb, dió, alma, aranypor és a tárgyak megerősítésére drót, továbbá négy nagyobb szál gyertya az ajándékok megvilágítására, melyek a karácsonyfa alatt asztalra helyeztetnek. A megmaradt összeget a tanulók számára képest felosztom ajándéktárgyak vételére, de úgy, hogy 5—6 kros tárgytól 15—20 krig képviselve legyen. Ezen előkészület után felkérek egy jómódu gazdát az ingyenufar felajánlására. Ezt 8 éven keresztül mindig megkaptam. Ezzel azután a legközelebbi városba megyek vásárolni. Ez a legfáradságosabb, de egyszersmind a legérdekesebb munka, különösen, ha a jó káplán ur is velem van, ki saját zsebéből szokta megtoldani valamely meglepő hasznos és szép tárgy árát, hogy az öröm aztán annál nagyobb legyen. A 6 és 13 kros bódék, kisebb játék-

üzletek, a mézesbábos és a könyvárusok képezik a fővásárló helyet. A vételnél ajánlom a fősulyt, — a hasznosság, meglepőség, vallásosság és többféleségre fektetni; mert minél változatosabbak a vett tárgyak, annál szebben fog festeni a tárgyak „kiállítása”. Ha ezzel is meggyagynk, kezdünk a diszítési előmunkálatokhoz. A téli hosszú esteken egész öröm az ilyen foglalkozás. Elkészítjük a lánczokat és drótygyertyatartókat, megaranyozzuk a diót és almát, s megszámozzuk a tárgyakat. Ezután jó eleve kihirdetjük az ünnepély kezdetét, melyet tapasztalásom szerint legjobb 5 órára kitűzni. Így azután lassan elérkezik a karácsony. A böjt egész napján elég időnk van a karácsonyfát legjobb izlésünk szerint feldisznítani; az ajándéktárgyakat nem a fára, hanem, mint fentebb is mondtam, két, a karácsonyfa alá helyezett asztalra helyezzük; a fiúk és leányok részére külön-külön, szép változatossággal. Két dobozba a tárgyak mennyiségéhez képest számokat teszünk, a sorsoláshoz. Este fél ötkor meghuzatjuk a falu kis harangját. Mint a méhraj, úgy jönnek lelkesülve a falu reményei. Felügyeletünk alatt megengedjük a tárgyak megtekintését. Van öröm, lelkesültség és bámulat! „Nini, szélmalom!” „Trómbita!” „Pisztó!” (tolltartó). „Jaj be szép baba!” De ki irhatná le azt a sok megjegyzést? Hát még a karácsonyfa, az csak a bámulat tárgya! egész szent ihletéssel tekintnek fel arra a hosszú farku aranyos „csillagra”, a mely oly vakítóan ragyog.

E közben gyülekezik a nép, s a csodálkozások újra megújulnak, de jó eleve megérkezett a tisztelendő ur is. Mindig szűkebb a tér, már alig férnek el; sokan csak az ablakon át nézhetik azt a

TÁRCSA.

Óra előtt — óra után.

Háromnegyed elmúlt kettőre. Az osztályokban zsi bong a sok gyerek; rendezkedik, ruháit elrakja, könyveit előszedi, izog-mozog, fecseg-suttog, morgog. lapoz, igazgat, fészkelődik a legnagyobb része.

Ha ilyenkor óra előtt bepillantunk az egyes osztályokba, nem egy érdekes megfigyelést tehetünk. Néhányan esendesen ülnek, a feladatot nézik, hogy rendben van-e? ezek pontosságához és rendezettséghez szokott gyermekek. Egypáran esendesen a könyv fölé vannak hajolva; a leczkét olvassák, — ezek szorgalmasok, bár ritkán tehetségesek. De igen jó gyermekek, mert szorgalmukkal pótolják a tehetség hiányát. Egynéhány izgatottan lapoz a könyvben, keresi a leczkét, melyet most az utolsó pillanatban szeretne felfalni — ezek lusta és félénk tanulók. Vannak, akik szomszédjaiknak mutogatják feladványaikat s aggódó tekintettel, suttogva kérdik, jó-e? — ezek önmaguk iránt bizalmatlan, de nem rossz tanulók, mivel aggályoskodásuk bizonyítja, hogy nagyba veszik az iskolai dolgokat. Többen könyveiket rendezik, keresik a feladott leczkét, irkájukat készítik elő, hogy minden rendben legyen,

sok „gyönyörűséget!” Pont öt óra. Az ünnepély kezdetét veszi. A gyermekek intésemre felállanak, s egy rövid ima a kezdet. Most előlép az igazi gyermekbarát, a nemeslelkű, ifju pap és rövid, de szívhez szóló szavakban eseteli az est jelentőségét, miközben a szülők és tanulók szemében egy-egy könny is ragyog. . . . Ezek azok a legszebb, legdrágább örömkönyvek, a legszebb karácsonyi ajándék! . . . A szónoklat után magam lépek a közepre. Mondjanak bár ideálistának, de ily jelenetnél szebbet képzelni nem tudok, mint mikor dobogó kebelrel ily módon és eszközzel köti össze a tanító a családot az iskolával. És midőn ilyenkor rákezdik énekelni: „Krisztus Jézus született!” — mintha angyalok kara zengené, mert hisz ők is ártatlanok! Most az éneket szavallat váltja fel addig, míg a műsor véget ér. Ezek után felolvasom az adakozók neveit, hogy tudják meg tanulóim, miszerint Isten után kiknek köszönhetik leginkább azt, mit most majd kapnak. És köszönetet mondok magam is mindazoknak, kik ezen ünnepély létrehozásánál, bármiként is segélyemre voltak. És most megkezdődik az ünnepély legérdekesebb pontja, a sorsolás. Ezt megelőzőleg meggyujtatnak az összes gyertyák. A tanulók egyenkint jönnek ki számot húzni. Ha látnád, kedves olvasó, azt az örömarczot, midőn megkapja mindenki ajándéktárgyát, — mit ő maga húzott. Így jobbnak találtam, nehogy részrehajlás lássék a dologban, mert a falusi nép mindenre figyel, minthogy az igazságérzet itt még ki nem halt. Más mód mellett mi is gyanuba jöhetnénk.

Általános öröm tölti be az iskolát, örülnek a gyermekek, örülnek a szülők és örülünk mi is . . .

mikor a tanító ur belép — ezek is dicséretet érdemelnek. Sokan nyugtalankodnak, izegnek-mozognak, belondoznak, szomszédjukat háborgatják — ezek élénkebb vértűek. Ezek között szoktak rendesen lenni a tehetséges növendékek. Mert tehetség és szorgalom nagy ritkán van együtt s még ahol együtt van is, óra előtt az ily élénkverű tehetséges gyermek nem tud egy helyben nyugodtan ülni; a leczkét átolvastatni meg épen nincs ilyenkor kedve, mert azt már otthon megtanulta s azt az időt, mikor iskolatársaival körülbelül felügyelet nélkül együtt lehet szórakozásra akarja felhasználni. Az ilyennek a vére hozza ezt magával s azért megboesátható neki. Van azonban minden osztályban egynéhány rendbontó; ezek többnyire tehetségtelenek s még hozzá lusták is. Ezek óra előtt nem olvasgatnak, nem mintha talán nagyon jól tudnák a feladványt, hanem mivel lustaságukhoz még a könnyelműség is hozzájárul s úgy okoskodnak, hogy ha otthon meg nem tanulták a leczkét, most már úgy sem tanulhatják meg. Ennélfogva aztán rendetlenkednek, durva tréfákat csinálnak társaikkal s zavarják a békésen olvasgókat. Legtöbbször azt sem tudják, mi van feladva s rendesen akkor vágnak kétségbeesett arczot s akkor kapkodnak ijedten jobbra-balra, hogy megtudakolják, mi van feladva, mikor a tanító már belép.

Főnebb említettem, hogy óra előtt a gyer

Nem szép az ilyen este? A sorsolás végeztével egy ének és az „Urangyalával“ az ünnepély véget ér.

Nemesak hiszem, de meg is vagyok győződve; hogy mindenki édes emlékekkel szívében hagyja el azt a szerény falusi iskolát, mely máskor különben oly csendesnek látszik . . .

Talán hosszasan vettem igénybe türelmedet, kedves olvasó, de bocsáss meg, a hűségért tettem ezt. Ha hiszed, hogy e sorok nem légből kapottak, de évenként megtörtént valóság: úgy próbáld meg te is! Kevés fáradsággal nagy jutalmat és örömet nyerhetsz. És hogy mi az a jutalom, azt is ide jegyzem.

Ily alkalommal érezed, hogy az a tanítói hivatás mily szép s mily nemes. Megnyered azon boldogító tudatot, hogy a legszebb eszközzel kötéld össze az iskolát a családdal; megnyered a tanítói kincsek legszebbikét, a nép és tanítványaid osztatlan becsülését és szeretetét, és nem kell sóhajtoznod az oly sokszor hangoztatott tanítói tekintély után.

Megnyered a szív nyugalmit, a legszebb karcsonyi ajándékot, t. i. azon lelkesítő tudatot, hogy e téren is betöltöd hiven a népnevelői szép hivatást. Végül ha lelked porhüvelyé földbe száll, állíts emlékednek oly sírkövet, melyet az idő vaskeze szét nem morzsol; tanítványaid szívében a hála édes visszaemlékezését. És így századok múlva, midőn a fényes sírok is egyenlők lesznek a földdel, mint a tied, csak az Isten és a síró szellő fogja tudni nyughelyed: még akkor is áldani fogják porodat és emlékedet azok és unokáik,

mekek körülbelül felügyelet nélkül vannak. Ugy van; csak körülbelül. Mert ott áll a katedrán, vagy az első pad előtt komoly tekintettel, kiténtése tudatának kinyomatával arcán a vigyázó. Kezében az itélethozó plajbász, előtte a papiros. Szétnéz, meg-megint egyet, majd a papírra hajol s rejtélyesen fölír egyet. A zümmögés alább hagy, mindenki törni a fejét, hogy kit is irhatott fel a vigyázó? De aztán újra kezdődik a lapozás, olvasás, feeségés, rendezkedés.

Mind ezt megfigyelhetjük egy-egy hirtelen bepillantással. De nézzünk be egy kissé az irodába — óra előtt. Némely iskolában az egész testület együtt van; azt hinnők, konferentiát tartanak. De még sem konferentia — tréfákat is hallhatni a komolyabb tárgyak között. Az urak füstölnek s nézik az órát — elfogy-e a szivar csöngetésig? Más helyütt meg hiába nézünk ilyenkor be az irodába — üres Nyitva van ugyan, de nincs benne az igazgatón kívül senki. Csak a „beirókönyv“ fekszik az asztalon kinyitva. Az urak és hölgyek ott sétálnak, ki-ki a maga folyosóján s ott társalognak, be-benézve néha osztályaikba s várva a csengő megszólalását.

Kling-kiling-csiling: két óra. Nehány elkésett gyermek jön lihegve és siet, hogy előbb érjen be az osztályba, mint a tanító ur. Az urak az irodában vagy a folyosón még egy nagyot szippantanak a

— kiknek a legszentebb estén te örömet szerztél! . . .

A betlehemi kis Jézus áldása kísérje nemes törekvésedet!

Szokoló István.

Rotterdami Erasmus.*)

Rotterdami Erasmus 1467-ben törvénytelen ágyból született és Baselben 1536-ban 69 éves korában meghalt. 9 éves korában Deventerbe került, hol neki a tudós Agricola Rudolf már akkor jövendelte: tu eris magnus, azaz, te egykor nagy leendesz. Tizenharmadik évében a pestis megfosztván őt anyjától, a hercogenbuschi fráterek házába került. Kedvet itt nem igen kaphatott a szerzetesi életre; az előjárók fonák és gyanakodó bánásmódjukkal meggyűlöltették vele a zárdát és egyházi életet, míg egyik deventeri iskolatársa, Verdenus Cornél le nem győzte ellenkezését s az elhagyatott, gyámoltalan Erasmust oda nem vitte, hogy 1486-ban a szerzetes kanonokok rendjébe lépett, a gondai Emaus nevű zárdában. Hosszu ingadozás után letette az ünnepélyes fogadalmakat, azon gondolatokkal vigasztalván magát, hogy a becsületes ember minden állapotban, melybe őt a gondviselés helyezi, megelégedetten élhet. A cambray püspök, kinek a latinban teljesen jártas utitársra volt szüksége, Rómába szándékozott őt vinni s azért 1492-ben Cambrayban pappá szenteltette ma-

*) Dr. Kellner: „A nevelés- és tanítástan történelmének életképekben“ cz műből; kiadni készül Nagy Lajos ig. tanár Győr.

szivarból a hölgyek sietnek befejezni a megkezdett-tereférét s azzal kezét fogva, egymásnak jó munkát kívánva, ki-ki benyit a maga osztályába. S azután csend van a folyosón s a termekben, csak egy-egy felelő gyermek éles hangja hallatszik, vagy egy-egy tanító erősebb szava, — senki sem gondolná, hogy abban a házban most 600—800 gyermek van. Megkezdődött a tanítás.

És tart a csend két egész órahosszat. Tanítás van. De eljön a négy óra. Ujra megszólal a csengő, de most ellenkező eredménye van. Megint megzendül az élet az osztályokban. Innen is, onnan is mozgást, rakodást, hangokat hallani. Készülnek hazafelé. Most már a könyvek összerakása, a ruhák szétosztása és az öltözködés okozza az elkerülhetlen zibongást. Ha ilyenkor óra végén megvigyázzuk a gyermekeket, megint érdekes tapasztalatokra tehetünk szert.

A jó, szorgalmas, illedelmes gyermekek lehetőleg zaj nélkül készülnek, könyveiket rendesen rakják össze s a párbaállásnál lábujjhegyen mennek, hogy zajt ne üssenek. A mely tanulók féktelen örömmel üdvözlők a négy órás csengetyűszót, azokkal óra alatt sem lehet sokra menni. S ha az osztály legnagyobb része nagyon is élénk örömet mutat négy órakor, jele, hogy nem igen szeretik tanítójukat s unalmasnak találják az iskolát. De ahol az összekészüléskor is csak a szokott módon

gát Erasmus. Habár ezen utazás nem is történt meg, mindamelllett a püspöknél maradt s annak engedelmével 1496-ban Párisba ment, hogy magát a tudományokban tökéletesítse. Gazdag angolok, kik tanítványai lőnek, segélyezték őt s rábírták, hogy 1498-ban Angolországba utazzék, hol a többi tudós férfiak közt a híres Morus Tamást is megismerte, s vele, sőt általa VIII. Henrikkel is szorosabb viszonyt kötött. Következő évben elhagyta Angolországot és részint Párisban, Orleánsban, részint Löwenben tartózkodott. Eletének ezen szakában szorgalmasan foglalkozott a szentírás és a szentatyák tanulmányozásával, miben különösen barátja, Hadrián, löweni tanár (később VI. Hadrián pápa) hathatósan támogatta és buzdította.

Innen újra Angolországba ment Erasmus, hol új barátokat és pártfogókat s egyuttal módot talált 1506-ban Olaszországba utazni és magát Turinban doctorrá avatattatni. Majd Bolognában, majd Velezében és Rómában lakott s folyvást tudományos czélok érdekében fáradozott.

Midőn VIII. Henrik 1509-ben trónra lépett, barátai ismét Angolországba hívták, s csakugyan harmadizben oda utazott, hogy a cambridgei egyetemen a görög nyelv és theológiai tanári széket elfoglalja. Ezen időben írta, közvetlen ugyancsak barátjai számára a „Bolondság dicsérete” czimű satyrát, melylyel a különféle állások hibáit és kora erkölcsi romlottságát ostorozta. — Ezen különös irat néhány hó mulva hét kiadást ért, s ámbár sokaknak, többi között X. Leónak is tetszésével találkozott, mindamelllett számos ellenséget szerzett vele magának. 1516-ban angolországi tartózkodását felcserélte osztrák Károly udvarával Brüsszelben. —

viselik magukat a gyermekek, ott örülhet a tanító. Sőt olyan esetet is tudok, mikor a gyermekek 4 órákor még nem akartak hazamenni s maguk kérték a tanítót, hogy maradjon még ott velük. Ez már aztán szép eredmény s igaz örömmel töltheti el a tanító szívét.

Kinyílnak az osztályok ajtai. Egyikből is, másikkól is apró ezredek jönnek ki szépen párban, egy-egy nagy ezredes vezetése alatt: a tanítók osztályonkint párosával vezetik ki tanítványaikat a kapuig. Ott még egyszer megáll minden egyes ezred, szépen, sorba, párban. Öröm ilyenkor végig nézni rajtuk — a leendő honpolgárokon. A szemükön is meglátszik, hogy az uzsonnára gondolnak; csak egyik-másiknak van a szeme kisírva — ki tudja miért? Utóljára még egyszer együtt köszönnek s ezzel indulnak hazafelé. A tanító még ott áll a kapuban egyideig és nézi, hogy mennek-mennek az apróságok. Elgondolkozik rajta, hogy mily nagy feladatot végez ő: a népnevelés bajnoka. Eszébe juthatna az is, hogy bizony nem méltányolják a tanító nagy munkáját. Talán eszébe is jut, mert elkomolyodva, lassu léptekkel indul meg haza, hogy megpihenjen s erőt gyűjtsön másnapra, a folytatáshoz. Elmennek lassan mind — kihál az iskolaház és esendes minden másnap reggelig.

Cenner Lajos.

Midőn utóbbi (V. Károly) német császár lett, Erasmus császári tanácsossá nevezte ki 400 forint fizetéssel és azon engedélyvel, hogy lakhelyét tetszés szerint változtathatja. — S így Erasmus majd Brüsszelben, majd Antwerpenben és Löwenben, majd Bâselben tartózkodott, míg 1521-be utóbbi várost állandó tartózkodási helyéül választotta. Midőn a reformáció Bâselben is hódítani kezdett és 1520-ban a kath. istentiszteletet teljesen megszüntetni akarták, Erasmus az ottani káptalan számos tagjaival Freiburgba ment, hol hat évig maradt. Origenes összes munkáinak kiadása miatt azonban kénytelen volt Bâselbe visszatérni, hol egészen esendben élt tudományos munkáinak. III. Pál pápa a gazdag deventeri prépostságot ajándékozta neki: sőt barátai a bibornoki kalapot is megakarták neki szerezni. Halálának előérzetében kérte őket, hogy jananak fel minden ebbeli törekvésekkel és keresztényi megadással halt meg 1536. július 12-én, a nélkül azonban, hogy a halotti szentségeket felvette volna.

Erasmus egyike volt a világ legünnepeltebb tudósainak. Pedig tudománya sem sokoldalú, sem mely nem vala. Zsidóul nem tanult, angolul, francziául, németül és olaszul sem tudott. De a görögöt tökéletesen bírta, a latint pedig bámulatos könnyűséggel és esinnal kezelte. Hogy iratai s azon könnyűsége által, melylyel a visszaéléseket és korekínövéseket megtámadta, a reformációnak kezére dolgozott, az kétségtelen; de annak fejtegetése nem tartozik ide. Ha azonban a protestánsok az övéknek mondják őt, ismét tul mennek a kellő határon és felejtik, hogy ismétlen aláveté magát az egyházi hatóságnak és komolyan kikelt az új tan ellen, midőn annak következményei világosabban kezdenek mutatkozni. Sokat tett ezen, minden külső megtiszteltetése daczára is szerencsétlen férfúnak magaviseletére a papi hivatás teljes hiánya s evvel összefüggő kóborló élete. Előttünk kettős tekintetben fontos ő. Először azért, mivel képviselője azon ellenséges irányzatnak, mely az akkori tudós és tanítói világban a papság ellen uralkodott, különösen amennyiben az utóbbi az oktatásügy fölött rendelkezett. Erasmusban meg volt testesülve a humanismus gyűlölete a kiváltságos egyházi tanítók iránt. S midőn azokat megtámadta, tudatlanságukat és ügyetlenségüket kigunyolta, nem ritkán átlépte azon határokat, melyeket azon állás, mint állás megkövetelhetett; s ennél fogva nemcsak ahhoz járult, hogy az oktatást a papság kezéből kivegyék, hanem a papi állás lealacsonyításához is. S miként, habár akarata ellen, jelentékenyen előmozdította a reformációt, ugy szintén derekasan közreműködött az iskolának az egyháztól való elidegenítéséhez, azaz annak emancipációjához.

Erasmus főképp néhány irata által válik részünkre fontossá, melyek a tan- és nevelésügygyel közvetlen összefüggésben állanak. Ide soroljuk először a „Ciceronianus seu de optimo dicendi genere” czimű párbeszédét. Ezen beszédben Cicero szolgálai utánzóit ostorozza, kik nem bírván érzékkel a nyelv szelleme iránt, csak az alakon függnek, anélkül, hogy az írókat maguk is igazán értenék, azok ta-

numányozását nyomorult szólamfaragások- és külön-ségeikkel megkeserítik az ifjuságnak. „Botor törekvés — mondja többi között — idegen szellemenben írni akarni s azon fáradni, hogy műveinkből Cicero szelleme szóljon az olvasóhoz. Sokfélét meg kell emésztened, amit olvasásból magadba felvettél, s gondolkodás által lelked ereibe kell átvinned, hogy így mindenféle szellemi eledellel táplálkozván, oly beszédet készíts magadból, mely nem e, vagy ama lomb után illatozzék, hanem a te saját érzésed gondolkozásod után, hogy tehát az olvasó ne Ciceróból szedett-vedett töredékeket, hanem a te szellemednek képét ismerje fel műveden. A méhek nem egyetlen növény virágából szedik mézőket, hanem bámulatos szorgalommal a legkülönbözőbb növényeket bejárják; nem is kapják a mézet készszen, hanem belsejökben, önmagukban készítik, de amelyen azután többféle virág illatát lehet rezni.“ — Mily szép és figyelemreemlő! — Mégzt is dicsérőleg kell Erasmsról felemlitenünk, hogy a párbeszédben korholja a pogány írók bálványozó tiszteletét s komolyan azt kívánja, hogy klasszikus tanulmányok mellett a kereszténységet és szentatyákat sem szabad elhanyagolnunk.

Egy másik értekezése Erasmusnak „A tanulás módjáról“ — nagyon rövid és nem nyújt kimerítő módszertani szabályokat, hanem csak egyes figyelemre méltó utasításokat.

Nevezetesen kiterjeszkedik az írásbeli dolgozatokra. Ajánlja a fordítást görögéből latinra, mert e közben mindkét nyelvbéli sajátságok kitűnnek. Azután inti a tanítókat, nehogy a szerzők olvastatása közben igen sok tudalékoságot tálaljanak fel, mely a tanulókat csak megzavarja, és ajánlja, hogy csak arra szorítkozzanak, mi az írók megértéséhez elkerülhetetlenül szükséges.

Egy műve sem volt az akkori iskolákra nagyobb hatással, mint Collegiumai (beszélgetései). Ő maga mondja előszavában, hogy e könyve által sokan latinabbak és jobbak lettek. Sajnos, hogy ezen öndicséretet nem erősíthetjük meg. Más kortársai elítélték könyvét; Franciaországban eltiltották, Spanyolországban megégették, Rómából az egész kereszténység számára kárhoztatták. Latinabb csakugyan lón az ifjuság ezen beszélgetések által, melyekben Erasmus az idegen nyelvet bámulatos uralommal kényszerítette az akkori élet minden szükségleteinek szolgálni, és koresmákra, lóvásár, vadászat, stb.-re könnyűséggel kiterjeszkedni. — Jobbá azonban a collegiumok által nem tette az ifjuságot. A legmérgeesebb gonyolódásokat és tréfákat, támadásokat tartalmazták azok a szerzetesek, a böjt, a szüzesség, a bucsujárás stb. ellen s végre egész sereg frivol és aljas helyeket. Nem kell-e elborzadnunk, midőn egy ifjusági iratban, mely egy tudós s pap tollából került ki, két asszonynak beszélgetését férjeikről, egy kérőét kedvesével, egy ifjuét egy kéjhölgygyel találjuk? Erasmus itt legaljasabb módon festi a kéjt, hogy aztán néhány épületes intést csatolhasson hozzá. Valóban igaza volt Luthernek, midőn asztali beszédeiben azt mondá: „Ha meghalok is, eltítom gyermekeimnek, hogy collegiumait olvassák, mert sok istentelen dol-

got tanít és beszél azokban, költött nevek és személyek alatt, szándékosan megtámadván az egyházat és a keresztény hitet.“

Ilyen tévedésekből nagyon is világosan megismerjük, hogy Erasmus nem lehetett tanító a keresztény ifjuság számára, de azt is, hogy a kor sok tekintetben igazán kétségbeejtő volt s hogy azok, kik hivatva voltak a föld savává lenni, még tovább terjeszteni segítették az erkölcsi rothadást.

Közoktatásunk állapota.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter, mint a múlt számban jelezve volt, az országgyűlés elé terjesztette közoktatásunk állapotáról szóló tizenhetedik jelentését.

Mielőtt ezen jelentés adatait regisztrálnók, meg kell jegyeznünk azt, hogy közoktatásunk állapota, ha jó, ha rossz, nem a mostani miniszter érdeme, és azért az arra vonatkozó megjegyzéseinket sem a meghalt, sem az új miniszterhez nem intézhetjük — a multra nézve, mert a jelentés az 1887-8. tanévre vonatkozik; a jövőre nézve csak annyiban fognak szólni azok az új miniszterhez, amennyiben a jelentés adataiból folyó egyes mondanivalónkat kérdés alakjában fogjuk eléje terjeszteni.

Ezen jelentés, mely nem az új miniszter idejében és nem is az ő működése folytán készült, irányadóul szolgálhat neki jövő működésére nézve. Szükséges, hogy komolyan foglalkozzék az abban foglalt adatokkal és azokat megszívelve, törekedjék a hiányokon segíteni, igyekezzék a tanügyet emelni, amit — minden jó hazafi támogatása mellett — el is fog érni, ha komoly akarat honol lelkében.

Az első, ami figyelmünket felkelti, a tankötelezettség. Az 1868. évi 38. tez. óta természetesen jobban állunk, mint azelőtt. De azért az iskolalátogatás még sem kielégítő. 1887-ben 2.377.558 tanköteles gyermek volt, tényleg azonban csak 1.929.377 járt, vagyis 448.181 gyermek hiányzott az iskolából, kik minden iskolai oktatás nélkül maradtak. Legrosszabb volt az iskolalátogatás Máramaros- és Szatmármegyében. Legjobb Baranya- és Zólyommegyében. Elszomorító tény, hogy Budapest fővárosban magában 11.900 (a tanfelügyelő szerint 10.335) tanköteles gyermek nem járt iskolába. A polgármester ugyan a sok magántanulóban véli feltalálhatni a feltűnő nagy szám magyarázatát, mi azonban egészen más véleményen vagyunk. Ha a polgármester ur utána nézne, hogy mennyi magántanuló tesz évente vizsgát a főváros 156 iskolájában, megtudhatná, hogy átlag 10-re lehet tenni azok számát. Levonandó tehát 1560, de még mindig marad 10.340 iskolába nem járó. Mi ezen szomorú jelenséget először a tankötelezettségi törvény rossz keresztülvitelében látjuk. Mert, ha a törvény betűje szerint házról-házra járás folytan tudódik meg a tankötelesek száma, épp ugy kellene házról-házra járni és meggyőződni, vajjon csakugyan elég van-e téve a törvénynek? Történik-e ez? Aligha, különben lehetetlenség lenne a kedvezőtlen eredmény. Másodszer a főváros 156 iskolája nem képes befogadni összes tanköteleseit! Az iskolák tömve, hol fog majd helyet foglalni az

a 11,900, illetőleg 10,340 gyermek? Tapasztalásból tudjuk, hogy amikor a törvényes szám megvan, többet fel nem vesznek s így minden iskolából sok gyermek szorul ki. kik bizony iskolába azon évben nem járnak. Méltányoljuk azt, hogy a főváros annyit áldoz iskolai célokra, de azért a fővárosnak még sines elegendő iskolája. A fővárosnak, hogy a tankötelezettséget keresztülvihesse, még vagy 20 iskolára volna szüksége. — Ezen adatok megadják az irányt az új miniszternek, mely: a tankötelezettség szigorú keresztülvitelében áll.

Az iskolák száma sem mutat kedvező képet. Az országban van 16,538 iskola. Ezek közül van 783 állami, 1880 községi, 5386 kath., 2147 g. kath., 1770 g. kel., 2344 helv., 1437 ág., 45 unit., 544 zsidó, 171 magán és 31 egyleti iskola. Ha az iskolák számát az 1869. évi 13,798 iskolával összehasonlítjuk, 2740 többletre jutunk. Ezzel szemben azonban szomorú jelenség az, hogy 300 község teljesen iskola nélkül találtatott. Mi az oka ennek? Egyszerűen az, hogy a miniszterium nem a meglévő iskolák fejlesztését és segítését, hanem a meglévők beszűntetését és új iskolák, természetesen államiak felállítását tűzte ki magának célul. Azzal az összeggel, melybe az új iskolák kerültek, népoktatásunk sokkal magasabb nívóan, sőt mondhatni páratlanul állana, ha az a fentebbiek szerint a meglévő iskolák hiányainak pótlására fordított volna! Ily módon sok pénz takaríthatott volna meg, melyből annak a 300. bizonyára szegény községnek iskolát lehetett volna adni. A jelentés 96. lapja szerint: „az ország pénzügyi helyzete mellett az 1886–7. tanévben újabb állami iskolák szervezésére alig lehetett gondolni“ és mi hozzáadjuk: a jövő években sem ugyanazon okoknál fogva. Bár soha sem gondoltak volna erre! Mindenképpen jobban állnánk! — Ezen pontnál arra kérjük a minisztert, ne gondoljon soha állami iskolák felállítására; szüntesse be ezen, a vallást mellőző iskolákat, melyekből az államnak semmi haszna nem lehet, és e helyett inkább a vallásos jellegű iskolákat törekedjék emelni, fejlesztvén és segítve azokat.

Tanterem volt az országban 24,125, a mi az 1869-iki 16,899 el szemben 7226-tal több. Egy-egy tanteremre 72 tanköteles és 62 tényleg iskolába járó esett, a mi a törvény intézkedésének teljesen megfelelő.

Tanító volt 24,148, 1869-ben 17,792, tehát 6356-tal több. Ezek között 21,015 okleveles, 3133 nem okleveles. Férfi 21,132, nő 3016 Magyar anyanyelvű 20,972, magyarul jól tudó 948, kevésbé 1391, semmit sem tudó 827. Ami természetesen tarthatatlan állapot Magyarországon! — A miniszternek feladata tehát, hogy nem okleveles és magyarul nem tudó tanító megválasztható ne legyen. Ez ugyan ki van mondva, de mint látjuk, tökéletesen végrehajtván nincs.

A népiskolák fentartása 1887-ben 14,866.120 forintba került, szemben az 1869. évi 3,760.123

frttal. Ezen rendkívüli összegre nézve szót nem vesztegetünk, csak utaljuk a t. olvasót arra, amit fentebb az iskolák számánál mondtunk.

Férfi és nőtanítóképző intézet volt 71. Férfi 53, nő 17 és 1 vegyes intézet. Állami jellegű 25, kath. 28, felekezeti 18. Ezekben volt 2729 fi, 1214 nő-növendék, összesen 3943, 683 tanárral. Kikerült belőlük 808 férfi, 285 nő, összesen 1093 tanító. — A tanítóképzők fentartására kiadott 894,478 forint.

Kisdédóvó volt 532, ezek közt 69 kath. A növendékek száma 49,051, tanerő 647, kiknek kiképzéséről 3 intézet gondoskodik.

Ezekből áll a 291 lapra terjedő jelentés. Sok örvedetes és sok szomorú dolgot tapasztaltunk benne. Az örvedetesek megőrzése, a szomorúak megszüntetése az új miniszter feladata, melynek megoldásához adjon neki a Mindenható erőt és kitartást. B.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— „Magyar Szemle“ cím alatt Rudnyánszky Gyula új kath. társadalmi és szépirodalmi hetilapot indított meg. Ismeretes dolog, hogy hasonló szellemű kath. folyóiratainkon kéréshetelenül érvényesült a mulandóság törvénye, sőt a sok meddő kísérlet mintegy apathikussá tette már a kath. olvasóközönséget is. Rudnyánszky Gyula lapját kezünkbe véve, azt látjuk, hogy ő a helyzetnek ura kíván lenni, amennyiben számolva a körülményekkel, oly biztos kézzel és szemmel csapja ki lapjának utját, ahogy azt tenne eddig kevés kath. folyóirat megindítójának sikerült. Legelső sorban magának Rudnyánszkynek neve irodalmi tekintetben számot tevő név, mely a lap tekintélyét első sorban megalapítja; maga köré pedig a kath. írónak oly csoportját vonta, mely alapos reményekre jogosít bárkit is; már a mutatványszámokban találkozunk Koroda, Reviczkyi Kálmán, Csicsáky neveivel. Nekünk katolikusoknak van fiatal írónemzedékünk s akinek azt sikerül phalanxba állítani, az bizony nézhet vállalatának sikere elé. A lap beszerzése gyakorlati; a cikkek pedig, próza és vers, a tiszta kath. szellem melege és fénye lengi át, melyek magasabb igényeket vannak hivatva kielégíteni. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Zöldfa-utca 31. Előfizetési ára negyedévre 1 frt 50 kr, félévre 3 frt.

— **Viribus unitis coelestibus**, vagyis Szent Atyánk XIII. Leópápa imarendelete mint a világbéke s egyházszabadság leghathatósabb eszköze. Irta Munkay János, t. kanonok, garam-ujfalusi plébános stb. Esztergom, 1888. 232 lap, 18 képpel illusztrálva. Ara 1 frt. Melegen ajánljuk t. olvasóink b. figyelmébe.

— **Az ájtatos és ügyes minisztráns fia**. Esztergom, Buzárovits Gusztávnál. Ara 10 kr. II. kiadás. — E füzetke hasznavehetőségét mutatja azon körülmény, hogy rövid idő alatt második kiadása vált szükségessé.

— „Dán- és svédországi utam“ című kedélyes utleirati munka megrendelésére felhívást bocsátott ki Wosinsky Mór apari plébános Tolnamegyében. Ugyane szerzőtől csak nemrég jelent meg „Keleti utam emlékei“ című műve, melynek első kiadása néhány hó alatt teljesen elkelt s most 2-ik

kiadásban van sajtó alatt. E ritka felkarolás képezi a legszebb ajánló levelet szerzőnek oly mulattatva tanulságos utleirati munkáihoz, melyeket mi is a közönség meleg pártfogásába ajánlunk. Az első munka ára bérmentesen küldve 80 kr, a második 1 frt 50 kr. A tanító urak kivételes kedvezmény gyanánt mindkét munkát összesen 1 forint 50 kr-ért kapják.

— „**Tréfás szavaimányok gyűjteménye**“ a czime annak az igazán diszesen kiállított könyvnek, mely az Orbók Mór által szerkesztett „Hasznos mulatságok“ V-dik füzetét képezi. E könyv egyik célja — miként a szerző az Előszóban mondja — az, hogy a magyar költészet legremekőbb humoros költeményeit egybegyűjtve adja a vig szavalmányok után kutató ifjak s mindazok kezébe, a kik a magyar nemzet kiváló költőinek humorában gyönyörködni akarnak. Szerző az egyes költeménycsoportok előtt az illető költők jól sikerült arcképeit és rövid életrajzait is közli. A füzet Orbók Mór tanárnál rendelhető meg Pozsonyban s ugyancsak nála kapható a „Tréfás számtai feladványok gyűjteménye“, diszes kiállításban 25 kr.; s a „Tréfás mértani feladványok gyűjteménye“ 117 képpel 50 kr. A ki az itt jelzett összeget előre beküldi, a könyveket bérmentesen kapja. Előfizetni is lehet 4 füzetre 1 frt 60 kr.-ral.

— **Megjelent**: az **Órangyal** 23. száma, mint rendesen, vonzó és változatos tartalommal. Szerkeszti Veninger Ernő kép. tanár Győrött, kichez az előfizetési pénzek (egy évre 80 kr.) is küldendők. — **Képes Csala di Lapok** 64. sz. és a **Magyar háziasszony** 50. sz. szép tartalommal. Szerk. és kiadóhivatal Budapest, V. nagykorona-uteza 20. sz. Előfizetési ár egész évre 6 frt, félévre 3, negyedévre 1 frt 50.

— **Zeneművek**. Hej, dudás, dudás volt az apám! Hej haj, göndör a babám. Két kedvelt népdal. Énekhangra zongorakisérettel alkalmazta Huber Sándor. Ara 45 kr. — Eredeti magyar dalok. Szövegét írta Pósa Lajos, zenéjét szerző Dankó Pista, zongorára alkalmazta Erdélyi Sándor, 2 ik füzet, 12. mű, 7 dal. Ara 1 frt 10 kr. Kaphatók Rózsavölgyi és Társa zeneműkereskedésében Budapesten.

VEGYESEK.

Figyelmeztetjük t. olvasóinkat lapunk háttalján foglalt előfizetési felhívásunkra. E helyen is kérjük az előfizetéseket v. megrendeléseket minél előbb megtenni.

Az év végén és elején új rovatot szoktunk nyitni azon t. előfizetőink neveinek hálás és legszebb köszönetünk mellett való felemlítésére, kik a „Népnevelőt“ iskolájuk vagy tanítóik számára megrendelték és kik ezáltal bebizonyították, hogy a tan- és nevelésügy lelkes barátai. A jövő 1889-i évre megrendelték lapunkat következő t. előfizetőink:

Enyedi Alajos pléb. Técső 2 péld.; Peller Pál lelküg. Veszprém 1 péld.; Melicher László káplán Kerecsend 1 péld.;

Fülöpp György pléb. Miszla 2 péld.; Kurbel János hitoktató Bpest 1 péld.; Hännig Endre h. lelkész Zala-szt. Iván 2 péld.; Dobos Imre káplán P-Bogád 1 péld.; Peczkó Antal pléb. isksz. elnök N.-Breszt. 1 péld.; Markovics Károly kápl. Szent-Elek 1 péld.; Fleischer Károly kápl. F.-Domonya 2 péld.; Mátrai Győző kápl. Ipolnyék 1 péld. — Jövő számunkban — remélhetőleg — folytatjuk.

Kath. tan.-egyesület Pozsonyban. A pozsonyi kath. népiskolai tanítók közül 11-en a közelmúlt napokban tanítótársaikhoz intézett körözüvényt bocsátottak ki, egy „Kath. tanító-egyesület“ létesítése ügyében. A körözüvény lelkes szavakban esetelte az egyesületi élet hathatóságát s különösen a tanítóegyesület működési körét s általában mindazon czélokát, melyek csakis egyesületi uton érhetőek el. A körözüvény utolsó szavai felszólították a kartársakat, hogy mindazok, kik a magasztos s a tanítói összhangzatos s helyes működésre egyedül hathatós eszme mellett állanak, írják alá azt. A józan gondolkodás azon eredményre vezette a r. kath. tanítók zömét, hogy 41 közül 26-e magasztos kezdeményezéshez csatlakozott. Azok, kik belátták az egyesületi élet fontosságát, már f. hó 8-án tartották az alakuló ülést, a melyen megállapították az egyesület alapszabályait s azokat már fel is küldték a rendes utakon Ő Eminentijához jóváhagyás végett, ki azokat ismét ugyanazon czélből a miniszteriumhoz terjeszti fel. A mint azok visszaérkeznek, az egyesület mindjárt megkezdi rendes működését. — Pozsonyban már 17 éve nem képeztek egyesületet az itteni kath. tanítók s most is nem az öregek, hanem a fiatal tanítók lelkes kezdeményezésének köszönhető, hogy egyesült erővel akarják előmozdítani a pozsonyi kath. népiskolák tanügyét. — Valamint a püsp. rendszabályok, ugy az orsz. népisk. törvény is követeli, hogy a hol több tanító működik, azok egyesületet alkossanak, mindennek daczára találkoztak Pozsonyban tanítók, akik ez alkalommal, midőn a kezdet megtétezt, nem csatlakoztak a nemes ügghöz, hanem magukat elkülönítették. Nem akarjuk azon alaptalan okokat, melyek miatt távol tartják magukat, felhozni, de helyén volna, ha illetékes körök vennék kezükbe az ügyet s őket a csatlakozásra kényszerítsék. Ilyen eset fordulván elő, sajnálattal kell kijelentenünk, hogy bizony a pozsonyi kath. tanítók közötti egyetértés nagyon is gyenge alapon áll; pedig tanítói működés, összetartás s kölesönös megállapodás nélkül egy oly egész, melynek részei szét vannak szórva; azért rendjén volna ezen részeket összeszedni és az egészet egybeállítani s akkor a kívánt siker bizonyosan nem marad el. (R lev.)

A főváros tanügyi viszonyai. Békey Imre, fővárosi kir. tanfelügyelő, a múlt 1887—88-ik tanévről most állította össze a hivatalos statisztikát. E kimutatásból közöljük a következő fontosabb adatokat. A múlt 1887—88-ik tanévben Budapesten a tanköteles gyermekek közül elemi iskolába járt 18.656 fiu és 17.829 leány, ismétlőiskolába 4026 fiu és 484 leány, polgári iskolába 1843 fiu és

3395 leány, magán elemi iskolába 18 fiu és 287 leány, gimnáziumba és reáliskolába 4308 fiu, tehát összesen 49,846 gyermek. Vallásra nézve volt 29,811 róm. kat., 41 gör. katolikus, 180 gör. keleti, 2580 helvét vallású, 2607 ágostai vallású, 15 unitárius és 14,612 mózesvallású; nemzetiségre nézve 38,407 magyar, 10,549 német, 66 román, 610 tót, 109 szerb, 98 horvát és 3 ruthén. — Tanköteles volt összesen 60.179, ezek közül nem járt iskolába 10,335 és pedig 3118 fiu és 7217 leány. A főváros területén volt 8 állami, 100 községi, 8 róm. katolikus, 2 gör. keleti, 2 helvét, 7 ágostai vallású, 7 zsidó, 13 magán és 9 egyesületi, összesen 156 iskola és pedig 135 elemi, 5 felső nép- és 16 polgári iskola. A tanítás 148 iskolában magyar, 4 ben német és magyar, kettőben tót és magyar és kettőben szerb és magyar nyelven volt. Tanhelyiség és tanterem volt 751. Bérházban volt 52 iskola, saját házában 104. Tanított pedig 926 képesített, 3 nemképesített tanító, 788 rendes és 141 segédtanító, 477 férfi és 452 nő.

Idők jele. Furcsa eset történt Biharmegye Bacsaszeg községében. Egy Boruzs Sándor nevű ti-

zenkét esztendő fiút iskolába adott az apja. A fiu ezt hallva, így szólt az apjának: „Inkább felakasztom magam, semhogy iskolába menjek.“ Kiment az istállóba és csakugyan felkötötte magát Halva találták meg.

Pályázat. Ótura (Nyitramegye) r. k. népiskolánál azonnal betöltendő az I. osztályu tanítói állomás. Fizetése áll: 300 frt készpénzből s tisztességes lakás, fűtéssel. Tan nyelv magyar-tót. Minthogy a kántori teendőknél segíteni kell, zenében jártasak előnyben vannak. Mellékjövdelemre számíthatni. A fizetés pontosan 25 frtyi utólagos hónapi részletekben jár. Az állomáson 11 hónapot kell tölteni. A felszerelt folyamodványok decz. 20-ig Láng R. esp. plébánosnál benyújtandók.

Tanügyi tájékoztató. Györfy István b. e. Györfy Iván hírneves paedagogus legszebb reményekre jogosító fia hosszas hervasztó betegség következtében, életének 21. évében f. é. nov. 19-én elhunyt Esztergomban. R. i. p. — **Ivanóczi Gyurikovits Máttyás** apát, nyitrai kanonok, stb. — lapunk buzgó olvasója és pártfogója — nov 30-án jobb létre szenderült. Az ő. v. f. neki!

Előfizetési felhívás!

Az 1888. év vége felé járunk; a Népnevelő a jövő számmal befejezi VII. évi folyamát! Ez alkalomból néhány szót!

Lapunk kath. nevelés-oktatásügyi közlöny! CZIKKEIBEN első sorban a kath. egyház ősi iskolai jogaiért küzd; sürgeti a vallás-erkölcsös nevelést; tanügyi politikával foglalkozik s azt éles bonczkés alá veszi (nem ismer barátot, ellenséget, mindenkinek egyforma mértékkel szolgáltat igazságot); fejteget fontosabb tanügyi- és a tan- és nevelés-ügygyel rokon társadalmi kérdéseket. TÁR-CZÁIBAN szórakoztató, humoros modorban világítja meg ezeket: a hasznosat a kellemes! egybekapcsolva. IRODALMI ROVATA legelső sorban a kath. szellemű munkáknak áll nyitva, de más művekről is kielégítő felvilágosítással szolgál. VEGYES rovatában fontosabb tanügyi mozzanatok foglaltatnak, melyeknek kiegészítői a TANÜGYI TÁJÉKOZTATÓ ezimű rovatban foglalt rövid tanügyi hírek. — Ezen rovataiban a Népnevelő minden szőnyegen forgó kérdéstről tiszta fogalmat nyújt t. olvasóinak.

A kath. tanügy igaz barátjai, nem kételkedünk, jövőben is fognak támogatni törekvéseinkben, amint az a mult évben nemcsak szóval, hanem tettel is történt, amiért leghálásabb köszönetünket fejezzük ki. A pártfogás eredményezni fogja azt, hogy a Népnevelő a kath. tan- és nevelésügynek valóban hivatott közlönye lesz. — Mi valamint eddig, ugy a jövőben is azon leszünk, hogy elveinktől el nem térve, t. előfizetőinket teljesen kielégithessük, amiben t. munkatársaink egyre növekedő diszes sora hathatósan kezünkre jár.

Az előfizetési feltételek ugyanazok maradnak, t. i. egész évre 2 frt, félévre 1 frt, vagy megfelelő számu intentió. Es utóbbi módon az egyházi férfiak a szegényebb ellátásu tanítókartársak részére is előfizethetnek.

M. t. olvasóink kényelmére jelen számunkhoz egy póstaualványt és egy levelező lapot mellékelünk, melyeket előfizetéseik, vagy megrendeléseik minélelőbb való megtételére — bérmentesítve — használni sziveskedjenek, hogy a lap pontos szétküldéséről jó eleve gondoskodhassunk, kijelentve határozottan azt, hogy csak állandó, törzs-előfizetőinknek és azoknak fogjuk küldeni lapunkat, kik arra vagy előfizettek, vagy azt megrendelték.

Miadennemü, anyagi és szellemi küldemények a „Népnevelő“ szerkesztőségére czimezve, Budapest, VI. Érsek-utca 2. sz. a. intézendők.

A „Népnevelő“ szerkesztősége.